

Voorstel regioraad

SAMENVATTING

Dankzij een forse groei van het kennisintensieve bedrijfsleven op het gebied van high tech systemen en materialen ontwikkelt Twente zich tot een top innovatieve regio in Nederland. Deze positie kan de komende jaren verder versterkt worden door een bundeling en focus van krachten, faciliteiten en middelen via samenwerking tussen bedrijfsleven, overheid en onderwijs- en onderzoeksinstituten: 'Innovatiesprong Twente'.

De in 2007 gestarte samenwerking van de Twentse gemeenten via Regio Twente en provincie Overijssel in het kader van de Agenda van Twente met bedrijfsleven, onderwijs- en onderzoeksinstituten (4-O's) heeft de Twentse economie de afgelopen jaren een flinke impuls gegeven. Doel van de Agenda van Twente: een duurzame structurele versterking van de sociaal- economische structuur van Twente. De Innovatieroute als belangrijk onderdeel van de Agenda van Twente, heeft gezorgd voor de inzet van een investeringsvolume voor de Innovatieroute van € 242 miljoen. Daarvan is ruim € 16 miljoen afkomstig van de door uw regioraad beschikbaar gestelde middelen in het kader van de Innovatieroute.

Nu de rijksoverheid het topsectorenbeleid heeft geïnitieerd, de provincie Overijssel bereid is fors te investeren in innovatie en een evaluatie de kansen aantoont van de in 2007 gekozen aanpak hebben de betrokken partijen zichzelf de opdracht gegeven te komen tot een nog effectievere aanpak om zo nog meer het verschil te kunnen maken op het gebied van innovatie in Twente en echt te komen tot een sprong voorwaarts: een Innovatiesprong. Dit traject is inmiddels afgerond en voor ligt nu het voorstel hoe deze Innovatiesprong vorm en inhoud te geven. Dit voorstel is eveneens voorgelegd aan Provinciale Staten (behandeling: 4 april 2012).

Uw regioraad is op 15 maart tijdens een informele regioraad hierover geïnformeerd en ontvangt hierbij het eindrapport van dit proces. Daarbij een voorstel op welke wijze de gereserveerde middelen van het investeringsfonds Innovatieplatform Twente (IPT) van oorspronkelijk € 50 miljoen het meest effectief ingezet kan worden voor de structurele versterking en innovatie van onze regio. In het fonds resteert nog ongeveer 30 miljoen.

Inhoudsopgave

- 1) Aanleiding
- 2) Innovatiesprong
- 3) Investeringsfonds Innovatieplatform Twente ("50" miljoen)
 - a. Innovatiefonds
 - b. Human Capital/Arbeidsmarktaanpak
 - c. Regiobranding/PR
 - d. TBT
 - e. Innovatie in Gemeenten
- 4) Besluitvorming

Aan de regioraad,

1. AANLEIDING

Succesvolle resultaten

In 2007 heeft u besloten € 80 miljoen te investeren over een periode van tien jaar voor de economische structuurversterking van Twente. Onderdeel van de € 80 miljoen is een bedrag van € 50 miljoen voor innovatie. Destijds is begonnen met de Twentse Innovatieroute met een vijftal onderscheiden clusters.

Eind 2011 is de Twente Index verschenen en begin 2012 de tweede voortgangsrapportage over onze inbreng in de Innovatieroute. Deze heeft u inmiddels ontvangen.

Beide documenten laten zien dat dit besluit in 2007 een wijs besluit is geweest. De bijzondere samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs, kennisinstellingen en overheid leveren zichtbare resultaten op, zoals diverse open innovatie centra als het Centre for Medical Imaging (CMI), het Open Innovation Center Advanced Materials(OICAM) en de vestiging van onderzoeksafdelingen van bedrijven als Boeing, Siemens en Appollo Vredestein in Twente. Daarnaast stijgt het aandeel hoger opgeleiden in Twente van 25% tot 29 %. Minister president Rutte was onder de indruk van hetgeen hij aantrof bij zijn bezoek in april 2011: "Als het gaat om kennis naar de markt brengen, speelt Twente een voorbeeldrol in Nederland".

Kansen voor versterking van de resultaten

De belangrijke elementen waar het rapport van de Innovatiesprong een antwoord op wil geven zijn:

1. De kennisinstellingen en bedrijven ervaren de noodzaak nog meer inhoudelijke focus aan te brengen in het innovatiebeleid, die past bij hun technologische speerpunten en verwachte marktkansen.
2. Een verdere versterking van de uitvoeringskracht door meer samenwerking tussen het IPT en Kennispark en andere intermediairs.
3. De middelen van de overheid zijn eindig en de roep ontstaat -mede ingegeven door de forse bezuinigingen- om bijdragen van overheden minder in subsidies uit te geven maar meer naar andere financiële arrangementen en vormen van overheidsondersteuning te zoeken.
4. De verdeling van verantwoordelijkheden tussen de vier partners (overheden, ondernemers en onderwijs- en onderzoeksinstellingen) moet scherper om betere en snellere resultaten te bereiken met minder overlegstructuren.

Zie het rapport:"Innovatiesprong Twente: naar een meer inhoudelijke focus en vernieuwing van de aanpak", d.d. 10 februari 2012 en bijbehorende zes bijlagen.

In de notitie Innovatiesprong Twente is gefocust op het regionale innovatiebeleid en het investeren in human capital. Andere pijlers van het economische beleid, zoals het regionale vestigingsklimaat (fysiek en cultureel), bereikbaarheid en generiek bedrijvenbeleid zijn daarmee zeker niet minder belangrijk. Op deze gebieden hebben met name de overheden de taak om goede condities te creëren voor economische ontwikkeling en niet de kennisinstellingen of het bedrijfsleven.

2. Innovatiesprong Twente

Technologische topregio Twente 2020

Het doel van de Agenda van Twente, waartoe de Innovatieroute behoort en waarvan de Innovatiesprong een voortzetting is, is een duurzame structurele versterking van de sociaal-economische structuur en het vergroten van de concurrentiekracht van Twente.

De inhoudelijke agenda voor 2012 tot 2015 bouwt voort op de kracht van het gevestigde bedrijfsleven en kennisinstellingen. Op 29 juni 2011 heeft uw regioraad al ingestemd met de herijking van de clusters in de Innovatieroute door te concentreren op twee technologiegebieden: High Tech Systems en High Tech Materials.

In overleg met het regionale bedrijfsleven zijn nu routekaarten, zogenaamde roadmaps, opgesteld voor high tech systemen en materialen, waarin gedetailleerd overzicht gegeven wordt van verwachte ontwikkelingen aan de hand waarvan plannen van aanpak kunnen worden opgesteld. Het zijn twee dynamische documenten waarin technologische ontwikkelingen geconfronteerd worden met markt- en maatschappelijke trends op basis waarvan nieuwe economische kansen kunnen worden gecreëerd. Zeventig procent van de Twentse industriële werkgelegenheid is in deze gebieden te vinden. De sector bevat de kern van de Twentse innovatieve maakindustrie. Groei in deze sector heeft een positief effect op de gehele Twentse economie.

Investeren in menselijk potentieel (Human Capital Programma)

Ondernemers in de sector van high tech systemen en materialen verwachten de komende jaren flinke knelpunten voor met name de vervangingsvraag van technisch geschoold personeel. Nu al is in bepaalde sectoren en beroepsgroepen sprake van een tekort. Daarbij groeit de vraag naar hoger opgeleiden relatief snel. In dit proces is langzamerhand duidelijk geworden dat een aanpak vanuit overheden, onderwijs- en onderzoeksinstellingen en ondernemers gericht op het opleiden, aantrekken en vasthouden van technisch geschoold personeel absoluut noodzakelijk is: het Human Capital Programma voor Twente.

Het thema is niet nieuw voor Twente. Er lopen al verschillende initiatieven. Wat echter opvalt, is dat de initiatieven los van elkaar opereren en dat te sterk vanuit de deelopgave of vanuit het eigen instituut wordt gedacht. Daarnaast wordt door de Topteams op nationaal niveau onderschreven dat het investeren in mensen en het verhogen van het opleidingsniveau waarschijnlijk de grootste opgave voor de groei van de Nederlandse economie is. De topteams zijn door het kabinet ingesteld om te adviseren over de koers van het innovatiebeleid binnen de negen topsectoren. High Tech Systemen en materialen is hierbinnen een sector. Vanuit de Universiteit Twente is de heer Blank (wetenschappelijk directeur van Mesa +) lid van dit topteam.

Ook in andere Europese landen is dit het geval. Er is toenemende concurrentie tussen de Europese regio's om talent. Voor Twente moet daarom een onderscheidende agenda worden ontwikkeld, die primair wordt gedragen door de bedrijven en de kennisinstellingen.

Om dit programma te ontwikkelen is een kwartiermaker aangesteld. Deze kwartiermaker heeft de opdracht voor 1 juni 2012 een concreet programma op te leveren.

Bestuurlijke inrichting (Governance)

Deelnemers van de Innovatieroute willen de verantwoordelijkheden van de vier O's scherper benoemen en de aansturing van het innovatieproces daarop inrichten. De overheid faciliteert: zorgen voor de condities voor succes en het creëren van randvoorwaarden, het beschikbaar stellen van middelen en verantwoording afleggen over de resultaten en inzet. Bedrijven innoveren vanuit ondernemerschap en continuïteit van hun bedrijf. Kennisinstellingen leveren een bijdrage aan innovatie vanuit de maatschappelijke opdracht die ze hebben meegekregen van de overheid. Samen bewaken ze de strategie.

Gekozen is voor een nieuw model dat bestaat uit een aantal nieuwe (overleg) organen:

Strategische stuurgroep (Strategy Board)

De strategische stuurgroep is het georganiseerd strategische overlegorgaan tussen de vier O's en hét gezaghebbende sturingsplatform voor wat betreft koers van innovatie en human capital in Twente. Zij stellen de visie, ambities, doelen en strategie vast, stemmen in met de door kennisinstellingen en bedrijfsleven opgestelde innovatieagenda, bewaken de strategie en de voortgang van de innovatieagenda en de voortgang in het human capital programma. Ze houdt toezicht op de uitvoering en besteding van middelen.

De stuurgroep bestaat uit negen leden, waarvan drie uit het bedrijfsleven, drie van de kennisinstellingen en drie van de diverse overheden met een onafhankelijk voorzitter, de heer Hazewinkel. Namens de overheden treedt de provincie op als eerste beleidsverantwoordelijke voor het regionale innovatiebeleid. Vanuit die rol neemt zij de rol van secretaris op zich. De heer den Oudsten wordt voorgedragen namens Regio Twente vanuit zijn verantwoordelijkheid als voorzitter en portefeuillehouder Innovatie.

Investeringscomité (Investment Committee)

Voor de beoordeling van concrete projecten roepen de overheden, kennisinstellingen en bedrijven een onafhankelijk en deskundig investeringscomité in het leven. Een akkoord van dit comité is in beginsel toereikend voor medefinanciering door overheden en wordt door hen alleen naast zich neer gelegd in geval van zwaarwegende politiek-bestuurlijke argumenten. De functie en formele inrichting van het investeringscomité wordt de komende maanden verder uitgewerkt.

IPT 2.0

Bedrijfsleven en kennisinstellingen richten een lichte overlegstructuur in waarin zij elkaar ontmoeten, en van waaruit een agenderende, aanjagende, draagvlakverwervende functie uitgaat. Bedrijfsleven en kennisinstellingen stellen met behulp van het innovatieloket hun agenda periodiek op (inhoudelijke roadmap), stemmen de voortgang en bewaking van de innovatieagenda en het human capital programma af en leggen daarbij ook verbinding naar aanpalende activiteiten (relatie topteams c.a., Brussel).

Innovatieloket

Het Innovatieloket fungeert als eerste en enige aanspreekpunt en krachtige ontwikkelaar in Twente op het gebied van innovatie. Het loket wordt samengesteld uit het huidige Innovatieplatform Twente (IPT) en Kennispark en krijgt daarnaast de mogelijkheid om voor haar taak expertise en instrumenten van andere innovatie-intermediairs, zoals PPM Oost, Oost NV en ondernemersplein (KvK en Syntens) in te zetten. De implementatie zal in de loop van 2012 haar beslag krijgen.

Instrumentarium

Het inhoudelijk programma rond innovatie wordt ondersteund door een instrumentarium: een verzameling organisatorische en financiële middelen en voorzieningen die het innovatieklimaat in de regio ondersteunen. De keuze is gemaakt om het instrumentarium onder de coördinatie van één nieuw regionaal innovatieloket te beleggen. Deze fungeert als centraal aanspreekpunt en coördineert het gehele regionale innovatie instrumentarium. Het innovatieloket zal zoveel mogelijk bestaande regionale actoren inzetten voor de uitvoering (Kennispark, Innovatieplatform (IPT 2.0), Oost NV, Syntens etc.).

Het instrumentarium bestaat uit een aantal concrete producten binnen de volgende lijnen:

- *Nieuwe Ondernemingen*: het verzorgen van een optimaal startklimaat door middel van ondernemerstraining (voor starters en groeiers), business development en financieringsnetwerken. Ook bewustwording van jonge mensen rond ondernemerschap hoort in deze lijn. *Het doel is: meer en betere starters, met hogere ambitie en betere aansluiting bij ketens.*
- *Bestaande innovatieve ondernemingen*: het verzorgen van een continue discussie en begeleiding van de vorming van business cases (zakelijke afweging om een project wel of niet te starten) binnen de netwerken van High Tech Systemen en Materialen, door middel van bijeenkomsten, samenwerkingsverbanden, begeleiding, etc. Het innovatieloket zal als schakelbord functioneren in de inzet van de

verschillende intermediaire actoren ten behoeve van de doelgroep (één loket gedachte). *Het doel is het verkennen, ontwikkelen en realiseren van sterke kansen voor Open Innovatie in de High Tech sector.*

- *Vestigingsklimaat:* innovatieve bedrijvigheid is gebaat bij een krachtig vestigingsklimaat gericht op een stroom tussen talent, kennis, faciliteiten en risicokapitaal. Evenementen en netwerken staan hier centraal, evenals de functie van broedplaats voor ondernemers en ondernemingen. Het innovatieloket is de inhoudelijke partner voor het regionaal acquisitieteam voor vestiging van nieuwe bedrijven. *Het doel is een optimaal vestigingsklimaat voor bestaande en nieuw vestigende bedrijven.*
- *Financiële instrumenten:* het ontwikkelen en laten uitvoeren van een Innovatiefonds dat een samenhangend pakket aanbiedt (subsidies, garanties, leningen, deelnemingen, overheids-BV's en Launching Customership (eerste grote klant) dat op basis van zakelijke overwegingen kan worden ingezet door een Investeringscommissie. De implementatie van het financieel instrumentarium is voorzien voor halverwege 2012. *Het doel is: een innovatieve, zakelijke en effectieve vorm van financiering van belangrijke initiatieven.*
- *Communicatie over innovatie:* het innovatieloket coördineert de regionale communicatie en pr rond innovatie, in samenwerking met alle partners, via een set afspraken, een adviesfunctie op uitgaande berichten en een database van materiaal. Als zodanig vormt deze activiteit het onderdeel Innovatie binnen de regionale branding. *Het doel is: een krachtige gezamenlijke invulling van het beeld van onze innovatieve regio.*

Verbinding Brussel- Den Haag

De aanpak sluit goed aan bij de uitgangspunten, zoals geformuleerd in Brussel (Europe 2020 & Smart Specialisation Strategy) en aanvullend is op het nationaal beleid rond de topsectoren.

3. Investeringsfonds Innovatieplatform Twente (“50” miljoen)

Op 20 december 2007 heeft uw regioaad ingestemd met de instelling van het investeringsfonds IPT van € 50 miljoen. Het dagelijks bestuur is bevoegd projecten te beoordelen en honoreren mits passend binnen de door de regioaad vastgestelde jaarschijven. Het dagelijks bestuur rapporteert via bestuursrapportages, jaarrekening en de jaarlijkse voortgangsrapportage over de besteding van deze uit de winstuitkering van Twence beschikbare middelen. Daarnaast is het dagelijks bestuur gehouden aan de maximale voorfinanciering van projecten tot een hoogte van € 8 miljoen. Dit omdat de inkomsten via de winstuitkering van Twence ook per jaar ontvangen worden. De winstuitkering over 2011 is inmiddels gegarandeerd.

Zoals u uit onderstaande tabel kunt zien, heeft Regio Twente in de afgelopen periode ruim € 17 miljoen bijgedragen aan projecten en aan financiering van het programmabureau IPT en projectbureau AvT-IPT en is er nu nog bijna € 30 miljoen beschikbaar tot en met 2017 (zie de bijlage: overzicht financiële bijdragen Investeringsfonds IPT).

	Oorspronkelijk Budget	Besteed tot en met februari 2012	Meerjarig toegezegd (verplichting)	Aanvragen in behandeling	Nog beschikbaar
Investerings-programma IPT	€ 50.000.000	€ 10.853.000	€ 7.985.000	€ 1.417.000	€ 29.651.000

Besteding resterende bedrag Investeringsfonds Innovatieplatform Twente

In 2007 is afgesproken om gezamenlijk met de provincie Overijssel € 100 miljoen te investeren in innovatieve projecten en hiermee een multipliereffect te creëren waardoor een bedrag van 200 miljoen beschikbaar zou komen voor Twente. Eind 2011 was dat bereikt; met de inzet van ruim € 16 miljoen van Regio Twente aan projecten en € 37 miljoen van provincie Overijssel is bijna € 243 miljoen geïnvesteerd in Twente. De projecten, waarin Regio Twente namens de 14 gemeenten investeert worden door de provincie Overijssel van een vergelijkbaar bedrag voorzien. Daarnaast heeft de provincie geïnvesteerd in projecten die vallen in het Pieken in de Delta programma van het ministerie van Economische Zaken en in een aantal projecten uit Nano4Vitality. Dit verklaart grotendeels het verschil in bijdragen van Provincie en Regio.

	Regio Twente	Provincie Overijssel	Rijk	Europa	Overige	Privaat	Totaal
Totaal	€ 17 mln	€ 37 mln	€ 37 mln	€ 34 mln	€ 11 mln	€105 mln	€243 mln

In opdracht van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en innovatie is een onderzoek uitgevoerd naar indicatoren 'bruto gecreëerde werkgelegenheid' en 'private vervolginvesteringen'; het EIM-rapport kengetallen. Daarbij is op basis van ervaringen uit subsidieprogramma's een rekenmodel ontwikkeld voor de indicatoren 'Uitgelokte private vervolginvesteringen' en 'Bruto gecreëerde arbeidsplaatsen', waarbij basisinformatie van projecten (o.a. type project, private en publieke investering) wordt omgezet naar beide streefindicatoren. Deze berekening leidt tot meer dan 2724 bruto gecreëerde arbeidsplaatsen in volledige banen bij een investering van € 243 miljoen.

Zoals eerder aangegeven, waren er een aantal redenen om het onderliggende innovatiebeleid te actualiseren. In het verlengde daarvan is nu ook de besteding van het resterende bedrag van het investeringsfonds aan de orde. Niet alleen streven we er naar onze gezamenlijke commitment in bestedingen met de provincie voort te zetten in een ander jasje, ook heeft uw regioaad in het afgelopen jaar meermaals aangegeven subsidies niet langer als het meest gewenste en efficiëntste instrument te zien om haar economische innovatiedoelen te bereiken. Daarmee zijn de afspraken over de bestedingen, naast het beleid, eveneens aan herziening toe.

In de afgelopen jaren was er een automatische koppeling van onze middelen aan de provinciale middelen. Ook nu heeft de provincie Overijssel aangegeven te verwachten dat Regio Twente haar overgebleven middelen blijft inzetten voor Innovatie. Provincie Overijssel zal haar investeringen doen in het innovatiefonds. Wel is het bespreekbaar dat wij ons eveneens richten op de aanpalende terreinen die de provincie minder tot haar kerntaak rekent, zoals Human Capital en Regiobranding.

a. Innovatiefonds

Op 20 december 2007 heeft uw regioraad het dagelijks bestuur mandaat verleend om te besluiten over bestedingen uit het investeringsfonds IPT via de jaarschijven. Daarnaast heeft de heer den Oudsten zitting in de stuurgroep IPT. Dit wordt gecontinueerd door de deelname van de heer den Oudsten in de Strategische Stuurgroep van de Innovatiesprong Twente. Het dagelijks bestuur stelt voor om € 15 miljoen te reserveren voor het Innovatiefonds voor specifiek Twentse projecten en dit geld beschikbaar te stellen zodra de strategische stuurgroep de toetsingskaders voor de beoordeling van projecten en initiatieven heeft opgesteld en duidelijkheid gegeven kan worden over de functie en formele inrichting van het investeringscomité.

De provincie Overijssel zal € 42 miljoen inzetten in het Innovatiefonds Overijssel. De bijdrage van de provincie Overijssel kent geen regionale inperking maar is afhankelijk van de kracht van de business cases. Zoals u eerder heeft kunnen lezen zal dit fonds zich voor Twente met name richten op uitvoering van de roadmaps high tech systemen en materialen; de focus van de Innovatiesprong in Twente. Hierin zijn ook veel kansen voor de voor Twente zo belangrijke sectoren als bouw en veiligheid. De provincie zet verder in op de sectoren Energie, Chemie/Kunststoffen en Gezondheidszorg/Technologie. Naast het innovatiefonds heeft de provincie Overijssel € 250 miljoen beschikbaar in het Energiefonds voor risicodragende investeringen en innovatie projecten voor opwekking van nieuwe energie.

In samenspraak met de directeur van het programmabureau IPT is een snelle verkenning gemaakt in hoeverre de voor Twente belangrijke sectoren dan wel opgaven (bouw, veiligheid, zorg en duurzaamheid) voldoende geborgd zijn in de Innovatiesprong. Indien goede business cases gepresenteerd worden aan het Investeringscomité zijn er kansen voor bedrijven in de bouw, zorg of op het terrein van veiligheid en duurzaamheid.

De steun aan Pioneering (bouw) loopt in oktober 2013 af. Dit kan om staatssteuntechnische redenen niet verlengd worden. Wel zijn er mogelijkheden voor projecten op het gebied van innovatieve materialen en systemen in de bouw mits hier een kwalitatief goede business case is opgesteld. Daarnaast is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in gezondheidszorg-projecten, met name door PIDON en Nano4vertility. De ervaring in deze projecten leert dat het moeilijk is om de medische zorg van buitenaf met subsidies te veranderen. Wel zijn er mogelijkheden indien bedrijven een partnership aangaan met spelers in de gezondheidszorg zoals zorgverzekeraars of specialisten. Ook hiervoor blijft geld beschikbaar indien geschikte business cases kunnen worden voorgelegd aan het investeringscomité.

Een belangrijke stimulans voor regionaal economische ontwikkeling kan in het kader van de maatschappelijke thema's, de overheid als launching customer (eerste grote klant) zijn. Door op een andere wijze naar de inkoopfunctie van de overheden te kijken, kan het mogelijk zijn om samen met het bedrijfsleven aan oplossingen voor maatschappelijke onderwerpen te werken. De Twentse Duurzaamheidsagenda tenslotte heeft een belangrijke functie voor het platform IPT 2.0, omdat de maatschappelijke vraagstelling opgehaald kan worden bij de gemeenten, waarmee het bedrijfsleven vervolgens aan de slag gaat.

Niet technologiegedreven projecten zoals we in de afgelopen periode een aantal hebben ondersteund (Venture Lab, Meesters van de Toekomst, Field Lab) moeten een plek krijgen in de faciliteiten van het nieuwe investeringsloket. Ook nu al zijn deze activiteiten nauw gelieerd aan Kennispark of Oost NV.

b. Human Capital/Arbeidsmarktaanpak

In de Twentse arbeidsmarkt zijn bijna 70.000 mensen werkzaam in de sector Nijverheid. Het merendeel hiervan heeft een niveau lager dan HBO. Zij vormen met hun vakmanschap de ruggengraat van de ondernemingen. Bedrijven hebben in de vervangingsvraag voor deze mensen een groot aantal vacatures waarvoor vakmanschap op het niveau onder HBO wordt gevraagd. Bedrijven staan achter elkaar in de rij om ook hier de gemotiveerde mensen met vakkennis als schaarse krenten uit de personeelspot te halen. De taferelen lijken op de overspannen situatie van halverwege de jaren negentig. Het probleem is deze keer echter structureel van aard en vraagt dan ook om een structurele aanpak.

In minimale zin wordt er aan gedacht om juist hoger geschoold personeel van elders binnen te halen, ook wel genoemd de Human Capital Agenda, die alleen gericht is op het topsectorenbeleid. Tevens zal er op de regionale arbeidsmarkt voldoende aanbod aanwezig moeten komen van gemotiveerde werkers op het opleidingsniveau 2 en 3 om de vertrekkende werkenden te vervangen. Anders dreigt belangrijke kennis verloren te gaan, zullen bedrijven geen mogelijkheden hebben hun personeel in hogere functies te laten groeien en zullen we niet of nauwelijks van economische groei kunnen profiteren, die in beginsel mogelijk wordt gemaakt door hoger opgeleiden. Sterker: het kunnen aantrekken van de juiste vakkrachten bepaalt of een bedrijf überhaupt kan groeien of blijven bestaan.

Om grote problemen te voorkomen, is er maar één echte oplossing: het menselijke kapitaal moet in brede zin op de eerste plaats worden gesteld. Dat wil zeggen: niet alleen inzetten op het binnenhalen van een beperkte hoeveelheid hoger opgeleiden, maar juist inzetten op het vergroten van het menselijk kapitaal aan gemotiveerde vakkrachten. Ouderen mogen hierbij met hun onschatbare kennis en ervaring niet vergeten worden. Goede voorbeelden zijn de 'werkscholen', samenwerking voedingsmiddelentechnologie, etc. Ook kan gebruik worden gemaakt van succesvolle arbeidsmarktprojecten die reeds hun sporen hebben verdiend. Ook in het nog vast te stellen provinciale plan Kerntaak Regionale Economie wordt gesproken van een aanpak op het niveau van topsectoren, startende ondernemingen en mbo-niveau.

Het is van belang om de werkzaamheden van de kwartiermaker rondom het Human Capital Programma als uitvloeisel van de Innovatiesprong goed te verbinden met bovenstaande. Zowel de kwartiermaker (ondersteund door Saxion) als de wethouders Sociale Zaken en andere arbeidsmarktpartners (samen met het POWI) wordt gevraagd om een aanpak te presenteren. Er zal worden aangesloten op bestaande arbeidsmarktprojecten en onderdelen van het arbeidsmarktplan twee, "Twente werkt door", dat in januari 2012 gereed is gekomen. De betrokkenheid van gemeenten is van belang voor het draagvlak van de arbeidsmarktaanpak, juist op een moment dat de 30 landelijke regionale arbeidsmarktregio's worden ingevoerd en er forse bezuinigingen op de gemeenten afkomen.

Vervolgens kan aan een aantal van de bovengenoemde projecten een financiële bijdrage worden gegeven. Het dagelijks bestuur stelt voor om hier de komende vier jaar een bedrag van tussen de € 3 à 4 miljoen voor te reserveren. Het uiteindelijke pakket zal na advies van wethouders Economische Zaken en Sociale Zaken aan de regioraad worden voorgelegd.

c. Regiobranding/PR

Een goede branding van Twente is van groot belang. Een krachtige en vooral ook gezamenlijke invulling van het beeld van Twente is nodig om de Innovatiesprong te kunnen maken en het bredere publiek enthousiast te maken voor Twente. Niet alleen om de aandacht van high potentials, het rijk, Brussel, ondernemers of investeerders op de innovatieve kracht van Twente te vestigen, maar ook om Twente te laten zien als een regio waar het goed wonen, werken en recreëren is. Regio's die actief investeren in hun positionering hebben een voorsprong, omdat zij hun merk eenduidig en consequent communiceren.

Op initiatief van VNO-NCW, Kamer van Koophandel en Regio Twente is in 2008 gestart in Twente met de Stichting regiobranding Twente. Doel is om Twente te positioneren als een innovatieve, ondernemende kennisregio (met een focus op high tech systemen en materialen) die bewoners, studenten, talenten en ondernemers weet te behouden voor deze regio en te bewegen om voor deze regio te kiezen. Dat levert uiteindelijk ook een bijdrage aan het versterken van de sociaaleconomische structuur en leefbaarheid (woningmarkt/

voorzieningenniveau) van die regio. Twente is in de basis een sterk merk waar we trots op kunnen zijn. We hebben nu een eenduidig verhaal en een bijpassend krachtig logo en dat willen wij door bundeling van krachten met andere Twentse partners inzetten voor een nog stevigere positionering.

Op basis van een kosten-benchmark met andere regio's en gemeenten die zich bezig houden met regiobranding of citybranding is de inschatting gemaakt dat er jaarlijks tenminste één miljoen euro beschikbaar moet zijn om de gezamenlijke regiobranding van Twente tot een succes te maken. Daarbij dienen de huidige initiatieven gebundeld te worden met de marketing- en communicatieactiviteiten van diverse organisaties als Powered by Twente, Kennispark Twente en IPT en andere initiatieven. Als alleen al de initiatieven die de overheid financiert op het gebied van branding/PR van Twente- of onderdelen daarvan- de krachten zouden bundelen, is dat een geweldige sprong voorwaarts om Twente (inter)nationaal neer te zetten. e branding van Twente en de PR van het innovatiebeleid moeten praktisch en zichtbaar met elkaar worden verbonden met behoud van eigen doelstellingen. Ook de samenwerking met de Twentse gemeenten wordt gezocht voor eenzelfde geluid in bijvoorbeeld acquisitie van bedrijven. In de afgelopen maanden is er al overeenstemming ontstaan over een gemeenschappelijke positionering van het toeristisch domein en het domein 'innovatie en human capital' in Twente. De volgende stap is dan om ook de verschillende initiatieven op het gebied van stadsmarketing de regiobranding te laten versterken.

In de komende maanden moet duidelijkheid worden verkregen wie wat doet qua regie en uitvoering en op welke inzet van middelen van andere partijen gerekend kan worden. Het dagelijks bestuur zal daartoe het voortouw nemen in afstemming en samenwerking met bovengenoemde partijen. Het voorgestelde bedrag tussen de € 3 en € 4 miljoen voor meerdere jaren is uiteraard niet exclusief voor de Stichting Regiobranding bedoeld. Definitieve toekenning aan de bestemming regiobranding is mogelijk nadat een plan van aanpak is gepresenteerd en goedgekeurd door uw regioraad.

d. TBT

Bij de start van de Agenda van Twente in 2007 heeft u besloten om de kansrijke sector vrijetijdseconomie te stimuleren door een bedrag van € 5 miljoen ter beschikking te stellen voor 5 jaar. Van dit geld ontvangt het TBT € 1,- per Twentse inwoner per jaar. Per 31 december 2012 loopt deze subsidiering af. De bedoeling is altijd geweest dat de Twentse gemeenten na afloop van deze tijdelijke subsidiering via de Agenda van Twente het bedrag van € 1,- per inwoner zelf op de begroting zouden opnemen. De portefeuillehouders recreatie & toerisme hebben op 15 december 2011 unaniem aangegeven daartoe nu nog niet in staat te zijn. Daarom stellen wij voor een overbruggingsperiode van 3 jaar de toeristische ontwikkeling van Twente te stimuleren door het TBT nog 3 jaar te subsidiëren met € 1,- per Twentse inwoner en dit te financieren uit het Investeringsbudget IPT ten behoeve van het TBT. Het TBT heeft in het verlengde van Regiobranding/PR mede als doel om Twente te tonen als een boeiende toeristische regio waar het ook goed recreëren is.

De provincie Overijssel is bereid meerjarig via de Marketing Impuls Toerisme Overijssel (MITO) te investeren in het opbouwen van een sterke infrastructuur voor toerismepromotie en in campagnes en projecten met een goed doordachte en voorbereide inhoudelijke basis. Zij heeft voor de infrastructuur de komende vier jaar in ieder geval € 500.000 jaarlijks beschikbaar mits Twente op dit terrein een goed en eenduidig plan kan presenteren. Ook voor campagnes en projecten zijn middelen beschikbaar.

Over het TBT wordt u verder via een separaat voorstel geïnformeerd.

e. Innovatie in gemeenten

Het dagelijks bestuur wil ruimte geven aan de innovatiekracht van de Twentse gemeenten. Het is toch mogelijk dat met de focus die in de Innovatiesprong is aangebracht goede innovatieve initiatieven, bijvoorbeeld op het gebied van zorg, veiligheid of duurzaamheid, nu buiten de boot vallen. Dit kunnen projecten zijn waar gemeenten willen optreden als launching customer (eerste grote klant). Daarom wil het dagelijks bestuur € 5 miljoen reserveren voor projecten, waarbij gemeenten een trekkingsrecht hebben. Een nader voorstel over de uitwerking hiervan zal in een later stadium aan u worden voorgelegd.

f. Kosten ondersteuning Regio Twente

Op 29 juni 2011 heeft u voor de jaren 2012 –2014 een budget beschikbaar gesteld van € 238.000 per jaar voor het projectbureau AVT-IPT dat de begeleiding, ondersteuning en monitoring van projecten op het gebied van de Agenda van Twente en Innovatieroute verzorgt. Afgesproken is dat de gelden, indien de kosten lager uitvallen, terugvallen in de desbetreffende investeringsfondsen. We houden er rekening mee dat ook voor 2015 ongeveer eenzelfde bedrag nodig is, maar leggen dit te zijner tijd bij de verantwoording over de periode 2012-2014 aan u voor.

Economisch Overleg

Nu het traject van de innovatiesprong Twente heeft geresulteerd in een focus in de samenwerking gericht op innovatie, blijft er een behoefte bestaan om af te stemmen over andere onderwerpen aangaande de brede Twentse economische ontwikkelingen.

Hiervoor wordt gewerkt aan de opvolger van de Taskforce Economie die is samengesteld uit onderwijs, bedrijfsleven en overheid. Nadrukkelijk zal men zich hier niet met de innovatiesprong bezighouden maar wel met andere onderwerpen zoals arbeidsmarkt / regiobranding / bouw / mobiliteit / twentediner / twente top, etc. Deze opvolger zal ook de voorbereidingen voor de Twente Top (met vertegenwoordigers uit de 4 O's en de politiek) treffen. Samen met de strategische stuurgroep –gericht op innovatie- ontstaat er op deze manier een algemenere aanpak voor de gehele economie.

De wethouders Economische Zaken zijn op 6 februari geïnformeerd en hebben op een ingelaste portefeuillehoudersoverleg op 14 maart een eerste versie van dit voorstel besproken.

Het vorenstaande leidt recapitulerend tot onderstaand overzicht:

Restant IPT budget	€ 29.650.000	Opmerking/ toelichting
Innovatiesprong/ fonds	€ 15.000.000	bijdrage Regio Twente in innovatiefonds
Innovatie in Gemeenten	€ 5.000.000	nader voorstel ontwikkelen
Human Capital Programma	€ 3.400.000	ruwe inschatting voor 4 jaar
Branding/ PR Twente	€ 3.400.000	ruwe inschatting voor 4 jaar
TBT	€ 1.950.000	bedrag voor 3 jaar
Kosten ondersteuning/ bestuurslasten	€ 250.000	Voor Regio Twente max. € 250.000 in 2015
Kosten onvoorzien, w.o rentelasten	€ 650.000	sluitpost
Totaal	€ 29.650.00	

4. BESLUITVORMING

Voorstel

1. Kennisnemen van de voortgangsrapportage IPT 2011
2. Op basis van het eindrapport "Innovatiesprong Twente: naar een meer inhoudelijke focus en vernieuwing van de aanpak" d.d.10 februari 2012,
 - a. de voorzitter van Regio Twente als portefeuillehouder Innovatie te benoemen als afgevaardigde in de Strategy Board,
 - b. mandaat te verlenen om de taken die aan de Strategy Board zijn toegekend namens Regio Twente uit te voeren,
3. te besluiten tot de verdere besteding van het investeringbudget IPT zoals in bovenstaand overzicht, waarbij de nadere invulling per onderwerp op basis van een plan van aanpak ter vaststelling zal worden voorgelegd aan de regioraad.

Enschede, 19 maart 2012

dagelijks bestuur,
secretaris,

voorzitter,

dr.ing. G.J.M. Vos

P.E.J. den Oudsten

Bijlage(n)

- eindrapport Innovatiesprong, inclusief bijlagen
- voortgangsrapportage IPT 2011
- overzicht kosten investeringsfonds IPT